

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia ..... 2022 r.

zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2021 r. poz. 2137) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 415, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 3 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Takie same zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne mogą być realizowane w ramach wariantów pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2, pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 3 lub wariantów pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 lub 5, a w przypadku gdy rolnik lub zarządca kontynuuje realizację takiego samego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego podjętego przez innego rolnika lub zarządcę – również w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 1, wariantów pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 6, ras lokalnych zwierząt w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 7 lub pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 8 lub 9.”;

2) w § 4:

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rozwój wsi, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 października 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. poz. 1950).

²⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 765, z 2016 r. poz. 326, 589 i 1367, z 2017 r. poz. 806 i 2139, z 2018 r. poz. 584, z 2019 r. poz. 495 i 1246, z 2020 r. poz. 359 oraz z 2021 r. poz. 435, 1032 i 1824.

- a) w ust. 1 w pkt 7 w lit. e kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 i 9 w brzmieniu:
- „8) Pakiet 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk;
  - 9) Pakiet 9. Retencjonowanie wody.”
- b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
- „2a. Wymogów określonych w ust. 2 pkt 1–5 nie stosuje się w przypadku pakietu wymienionego w ust. 1 pkt 9.”
- c) w ust. 3 w pkt 1 dodaje się lit. c w brzmieniu:
- „c) pakietu wymienionego w ust. 1 pkt 8.”
- 3) w § 5 w ust. 1 w pkt 1 w lit. a po wyrazie „wariantu,” dodaje się wyrazy „wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 2–6 lub 8.”
- 4) w § 9 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
- „5. Przepisów określonych w ust. 1 i 2 nie stosuje się do przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w przypadku równoczesnej realizacji na tym samym obszarze zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 9 oraz zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 albo 5, albo 8, z wyłączeniem wariantu 4.3. i 5.3.”
- 5) w § 10:
- a) w ust. 1 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5 w brzmieniu:
- „5) pkt 8 – jest przyznawana, jeżeli rolnik jest posiadaczem co najmniej jednej sztuki zwierzęcia z gatunków: bydło domowe (*Bos taurus*), bawoły domowe (*Bubalus bubalis*), kozy (*Capra hircus*), owce (*Ovis aries*) lub konie (*Equus caballus*).”
- b) po ust. 2 dodaje się ust. 3–8 w brzmieniu:
- „3. Warunek określony w ust. 1 pkt 5 w zakresie posiadania zwierząt uznaje się za spełniony, jeżeli:
- 1) warunek ten spełnia małżonek rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 8;
  - 2) małżonek rolnika, o którym mowa w pkt 1, wyraził pisemną zgodę na przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej temu rolnikowi z

uwzględnieniem określonych zwierząt, których posiadaczem jest małżonek tego rolnika.

4. Wyrażając zgodę, o której mowa w ust. 3 pkt 2, małżonek rolnika, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, podaje numery identyfikacyjne zwierząt objętych tą zgodą.

5. Zwierząt, o których mowa w ust. 3 pkt 2, nie uwzględnia się przy przyznawaniu małżonkowi rolnika, o którym mowa w ust. 3 pkt 1, płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 8.

6. Przy ustalaniu spełnienia warunku określonego w ust. 1 pkt 5 bierze się pod uwagę zwierzęta posiadane przez rolnika lub jego małżonka w okresie od dnia 15 marca do dnia 30 września danego roku, w odniesieniu do których rolnik lub jego małżonek dokonali wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt zgłoszeń do rejestru:

- 1) zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt prowadzonego na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt – w przypadku bydła domowego, bawołów domowych, kóz i owiec;
- 2) koniowatych, o którym mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, wskazane w zaświadczeniu wydanym przez podmiot prowadzący rejestr koniowatych, na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję – w przypadku koni.

7. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 6 pkt 2, zawiera:

- 1) imię i nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres rolnika lub jego małżonka;
- 2) w przypadku:
  - a) rolnika będącego osobą fizyczną lub jego małżonka – numer identyfikacyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (numer PESEL), a jeżeli rolnik lub jego małżonek nie posiada numeru PESEL – kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość,
  - b) rolnika niebędącego osobą fizyczną – numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON);
- 3) wykaz koni, które były wpisane lub zgłoszone do rejestru koniowatych, o którym mowa w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, przez

rolnika lub jego małżonka w okresie wskazanym w ust. 6, z podaniem daty urodzenia tych koni.

8. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 6 pkt 2, rolnik składa do kierownika biura powiatowego Agencji do dnia 31 października roku, w którym złożył wniosek o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej.”;

6) w § 11 w:

a) ust. 1 w:

- pkt 2 wyrazy „pkt 2, 3, 6 i 7” zastępuje się wyrazami „pkt 2, 3, 6–8”,
- pkt 3 wyrazy „pkt 4 i 5” zastępuje się wyrazami „pkt 4, 5 i 9”,

b) ust. 4 wyrazy „pkt 1–6” zastępuje się wyrazami „pkt 1–6 i 8”;

7) w § 12:

a) w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) trwałych użytków zielonych, na których występują siedliska przyrodnicze, których typy są wymienione w ust. 3 pkt 1 załącznika nr 4 do rozporządzenia, w przypadku wariantów 4.1.–4.6. lub siedliska lęgowe ptaków z gatunków wymienionych w ust. 3 pkt 3 załącznika nr 4 do rozporządzenia, w przypadku wariantów 4.8.–4.11., jeżeli są położone na specjalnym obszarze ochrony siedlisk lub na obszarze specjalnej ochrony ptaków, lub na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody;”;

b) w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) obszarów przyrodniczych, na których występują siedliska przyrodnicze, których typy są wymienione w ust. 3 pkt 1 lit. b, c lub f załącznika nr 4 do rozporządzenia, w przypadku wariantu 4.2., 4.3. lub 4.6. lub siedliska lęgowe ptaków z gatunków wymienionych w ust. 3 pkt 3 załącznika nr 4 do rozporządzenia, w przypadku wariantów 4.8.–4.11., jeżeli są położone na specjalnym obszarze ochrony siedlisk lub na obszarze specjalnej ochrony ptaków, lub na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody;”;

c) dodaje się ust. 9–11 w brzmieniu:

„9. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 8, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna:

- 1) jest przyznawana do trwałych użytków zielonych położonych poza obszarem Natura 2000;

- 2) może być przyznana do trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000, jeżeli w trakcie realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach tego pakietu, użytki te zostały włączone do obszaru Natura 2000.

10. W przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 9, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna jest przyznawana do trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych:

- 1) na których w danym roku wystąpiło zalanie lub podtopienie, rozumiane jako stan wysycenia profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80%, przez co najmniej 12 następujących po sobie dni w okresie od dnia 1 maja do dnia 30 września,
- 2) położonych na działkach rolnych, na których realizowane jest zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 albo 5, albo 8, z wyłączeniem wariantu 4.3. i 5.3., i objętych obszarem zatwierdzonym odpowiednio w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4 albo 5, albo 8, z wyłączeniem wariantu 4.3. i 5.3.

– o zwartej powierzchni w gospodarstwie rolnym wynoszącej co najmniej 0,1 ha.

11. Warunek wystąpienia na danej powierzchni zalania lub podtopienia, o którym mowa w ust. 10 pkt 1, uznaje się za spełniony, jeżeli jego wystąpienie potwierdzą dane udostępnione Agencji przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy do dnia 10 października, na podstawie zawartego porozumienia.”;

- 8) w § 14 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) 30 owiec matek rasy merynos polski w starym typie, 15 owiec matek rasy cakiel podhalański, barwna owca górską, polska owca pogórza, czarnogłówa, polska owca górską, białogłowa owca mięsna albo 10 owiec matek pozostałych ras;”;
- 9) w § 15 w ust. 1 w pkt 1 wyrazy „pkt 1–6” zastępuje się wyrazami „pkt 1–6, 8 i 9”;
- 10) w § 16 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „pkt 1, 2 i 4–6” zastępuje się wyrazami „pkt 1, 2, 5, 6 i 8”;
- 11) w § 19 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) numer identyfikacyjny w krajowym rejestrze urzędowym podmiotów gospodarki narodowej (REGON), jeżeli został nadany, a w przypadku osoby fizycznej również numer identyfikacyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności

(numer PESEL), natomiast jeżeli osoba ta nie posiada numeru PESEL – kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu tożsamości;”

12) w § 20 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. W przypadku, o którym mowa w § 10 ust. 3 pkt 1, do wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 8, dołącza się pisemną zgodę, o której mowa w § 10 ust. 3 pkt 2.”;

13) w § 21:

a) w ust. 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„W przypadku gdy do rolnika lub zarządcy mają zastosowanie wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 lit. b lub c lub pkt 2, rolnik lub zarządca składa do kierownika biura powiatowego Agencji przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego w roku, w którym określono te wymogi, informację zawierającą wskazanie realizowanego pakietu lub wariantu oraz tych wymogów, sporządzoną na formularzu udostępnionym przez Agencję.”;

b) po ust. 4e dodaje się ust. 4f w brzmieniu:

„4f. Do zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w zakresie pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 9 nie stosuje się ust. 4c i 4d.”;

14) w § 22 w ust. 2 w:

a) pkt 1 po wyrazach „pkt 3” dodaje się wyrazy „– w przypadku pakietów lub wariantów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 1–8”;

b) pkt 2 wyrazy „pkt 4 lub 5” zastępuje się wyrazami „pkt 4, 5 lub 8”;

15) w § 24 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Spadkobierca rolnika lub zarządcy, w przypadku, o którym mowa w:

1) ust. 5 pkt 2, składa odpis prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia;

2) § 10 ust. 3 pkt 1, dołącza do wniosku, o którym mowa w ust. 2, pisemną zgodę, o której mowa w § 10 ust. 3 pkt 2.”;

16) w § 25 w ust. 5 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) pisemną zgodę, o której mowa w § 10 ust. 3 pkt 2, w przypadku, o którym mowa w § 10 ust. 3 pkt 1;”;

17) w § 26 w ust. 5 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

- „1a) pisemną zgodę, o której mowa w § 10 ust. 3 pkt 2, w przypadku, o którym mowa w § 10 ust. 3 pkt 1;”;
- 18) w § 33 :
- a) w ust. 3 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „pkt 2–6” zastępuje się wyrazami „pkt 2–6 lub 8”,
- b) w ust. 10a w pkt 2 i 3 wyrazy „pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4” zastępuje się wyrazami „pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 4 i 5”,
- c) w ust. 11 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) o której mowa w § 21 ust. 2 lub ust. 5a pkt 3, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna za realizację pakietu lub wariantu, w ramach którego mają zastosowanie wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 lit. b lub c lub pkt 2, przysługuje rolnikowi lub zarządcy w wysokości zmniejszonej o 50%;”;
- d) dodaje się ust. 16 w brzmieniu:
- „16. Przepisu ust. 6, ust. 11 pkt 2 lub ust. 15 nie stosuje się do płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację zobowiązania w ramach pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 9.”;
- 19) po § 36a dodaje się § 36b w brzmieniu:
- „§ 36b. W przypadku zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego w ramach pakietów wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 8 lub 9, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczną przyznaje się, jeżeli rolnik realizuje 1-roczone zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.”;
- 20) w załączniku nr 1 do rozporządzenia część I. WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA NAWOZÓW i część II. WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN otrzymują brzmienie:

I. WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA NAWOZÓW							
1. Niestosowanie w danym roku dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo zawierającej więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych – art. 105 ust. 1 ustawy z dnia	1. Stwierdzono zastosowanie w danym roku dawki nawozów naturalnych wykorzystywanych rolniczo zawierającej więcej niż 170 kg azotu w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych.	Obszar gruntów ornych objęty zobowiązaniem w ramach pakietu 1. w pierwszym roku jego realizacji. Obszar objęty zobowiązaniem w ramach wariantu 2.1. oraz pakietu 4.,	80%	1,25	-	-	100%

20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233).		5. i 8.					
2. Stosowanie komunalnych osadów ściekowych zgodnie z zaleconymi dawkami, ustalonymi zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz.U. poz. 257) – § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych.	2. Stwierdzono, że zastosowano komunalne osady ściekowe w stopniu przekraczającym zalecane dawki komunalnych osadów ściekowych, o których mowa w § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 lutego 2015 r. w sprawie komunalnych osadów ściekowych.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach pakietu 1. w pierwszym roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego. Obszar objęty zobowiązaniem w ramach pakietu 2., 4., 5. i 8.	20%	-	1,5	-	30%
II. WYMOGI DOTYCZĄCE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN							
1. Przeciwdziałanie zniesieniu środków ochrony roślin na obszary i obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków. Stosowanie środków ochrony roślin należy planować z uwzględnieniem okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem – art. 35 ust. 1	1. Nie przeciwdziałano zniesieniu środków ochrony roślin na obszary lub obiekty niebędące celem zabiegu z zastosowaniem tych środków lub stwierdzono, że stosowanie środków ochrony roślin zaplanowano bez uwzględnienia okresu, w którym ludzie będą przebywać na obszarze objętym zabiegiem.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach wariantu 2.1. oraz pakietu 3., 4., 5. i 8.	20%	1,25	-	-	25%

ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin (Dz.U. z 2020 r. poz. 2097).							
2. Uwzględnienie integrowanej ochrony roślin w przypadku stosowania środków ochrony roślin oraz wskazanie sposobu realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin w dokumentacji (ewidencji zabiegów) przez podanie przyczyny wykonania zabiegu środkiem ochrony roślin – art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin.	2. Stwierdzono, że nie uwzględniono integrowanej ochrony roślin w przypadku stosowania środków ochrony roślin lub nie wskazano sposobu realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin w dokumentacji (ewidencji zabiegów) przez podanie przyczyny wykonania zabiegu środkiem ochrony roślin.	Obszar objęty zobowiązaniem w ramach wariantu 2.1. oraz pakietu 3., 4., 5. i 8.	20%	1,25	-	-	25%

21) w załączniku nr 2 do rozporządzenia:

a) w części I w ust. 4:

– pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) w jednym roku realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, lecz nie później niż w 4. roku realizacji tego zobowiązania, następującej praktyki dodatkowej – międzyplon (wysiewany w terminie do dnia 1 października, przy jednoczesnym zakazie wznawiania przed dniem 15 lutego zabiegów agrotechnicznych, z wyjątkiem mulczowania);”

– w pkt 3 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) międzyplon (wysiewany w terminie do dnia 1 października, przy jednoczesnym zakazie wznawiania przed dniem 15 lutego zabiegów agrotechnicznych, z wyjątkiem mulczowania);”

b) w części II w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zakaz wznawiania przed dniem 1 marca zabiegów agrotechnicznych, z wyjątkiem mulczowania;”

c) dodaje się część VI w brzmieniu:

„VI. Pakiet 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk (użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe, pastwiskowe albo naprzemienne)

1. Wymogi obowiązkowe dla wszystkich typów użytkowania:

- 1) zakaz stosowania komunalnych osadów ściekowych;
- 2) zakaz przeorywania;
- 3) zakaz włókowania i bronowania w okresie od dnia:
  - a) 1 kwietnia do dnia 1 września na obszarach nizinnych (poniżej 300 m n.p.m.),
  - b) 15 kwietnia do dnia 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.);
- 4) zakaz stosowania środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych);
- 5) zakaz tworzenia nowych, rozbudowy i odtwarzania istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawą wartości przyrodniczej trwałego użytku zielonego, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone przez doradcę rolnościrodowiskowego;
- 6) zakaz składowania biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej);
- 7) dopuszczalne jest ograniczone nawożenie do 60 kg N/ha/rok, z wyłączeniem obszarów nawożonych przez namuły rzeczne.

2. Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośnym:

- 1) częstotliwość koszenia: dwa pokosy w roku;
- 2) koszenie w terminie określonym przez doradcę rolnościrodowiskowego, przy czym termin ten rozpoczyna się nie wcześniej niż w dniu 1 czerwca i kończy się nie później niż w dniu 30 września;
- 3) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna

zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do dnia 1 marca kolejnego roku;

- 4) pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej o powierzchni wynoszącej 5–10% powierzchni tej działki; w obydwu stosowanych pokosach należy pozostawić te same fragmenty działki rolnej nieskoszone; dopuszcza się niepozostawianie fragmentów nieskoszonych w przypadku działek rolnych nieprzekraczających powierzchni 1 ha.

3. Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu kośno-pastwiskowym:

- 1) częstotliwość koszenia: jeden pokos w roku;
- 2) koszenie w terminie określonym przez doradcę rolnośrodowiskowego, przy czym termin ten rozpoczyna się nie wcześniej niż w dniu 1 czerwca i kończy się nie później niż w dniu 30 września;
- 3) zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do dnia 1 marca kolejnego roku;
- 4) pozostawienie nieskoszonego fragmentu działki rolnej o powierzchni wynoszącej 5–10% powierzchni tej działki; dopuszcza się niepozostawianie fragmentów nieskoszonych w przypadku działek rolnych nieprzekraczających powierzchni 1 ha;
- 5) wypas w terminie określonym przez doradcę rolnośrodowiskowego, przy czym termin ten rozpoczyna się nie wcześniej niż w dniu 1 maja i kończy się nie później niż w dniu 15 października na obszarach do 300 m n.p.m. lub rozpoczyna się nie wcześniej niż w dniu 20 maja i kończy się nie później niż w dniu 1 października na obszarach powyżej 300 m n.p.m., przy obsadzie zwierząt wynoszącej od 0,3 DJP/ha do 1,5 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach pakietu.

4. Wymogi obowiązkowe przy użytkowaniu pastwiskowym:

- 1) wypas przy minimalnej obsadzie zwierząt wynoszącej od 0,5 DJP/ha do 2 DJP/ha gruntów objętych wsparciem w ramach pakietu;
- 2) wypas w terminie określonym przez doradcę rolnośrodowiskowego, przy czym termin ten rozpoczyna się nie wcześniej niż w dniu 1 maja i kończy się nie później niż w dniu 15 października na obszarach do 300 m n.p.m. lub rozpoczyna się nie wcześniej niż w dniu 20 maja i kończy się nie później niż w dniu 1 października na obszarach powyżej 300 m n.p.m.;
- 3) w przypadku niedojadów: wykaszanie niedojadów raz w roku, w terminie określonym przez doradcę rolnośrodowiskowego, przy czym termin ten kończy się nie później niż w dniu 31 października, oraz zebranie i usunięcie skoszonej biomasy (w tym zakaz pozostawiania rozdrobnionej biomasy); w terminie do 2 tygodni po pokosie biomasa powinna zostać usunięta z działki rolnej lub ułożona w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi; w przypadku ułożenia biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, powinna ona zostać usunięta z działki rolnej nie później niż do dnia 1 marca kolejnego roku.

5. Współczynniki przeliczania zwierząt na duże jednostki przeliczeniowe (DJP) stosowane w przypadku wymogów dotyczących użytkowania pastwiskowego lub kośno-pastwiskowego trwałych użytków zielonych zostały określone w ust. 13 części IV. Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 i Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000.”;

22) w załączniku nr 3 do rozporządzenia:

a) w ust. 1:

- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„Część ogólna – dotyczy wszystkich pakietów, z wyłączeniem pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 9, i zawiera w szczególności:”;
- pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) wykaz pakietów lub wariantów, w ramach których rolnik lub zarządca realizuje zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne, a w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 8, jeżeli do rolnika mają zastosowanie wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 lit. c, również oświadczenie doradcy rolnośrodowiskowego zawierające informację, że do rolnika mają zastosowanie te wymogi.”;

- b) w ust. 2 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„Część szczegółowa – dotyczy poszczególnych wariantów i pakietów rolno-środowiskowo-klimatycznych, z wyłączeniem pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 9, i zawiera informacje niezbędne do prawidłowej realizacji zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego, w tym informacje w zakresie:”
- c) w ust. 3 w pkt 1:
- w lit. a tiret pierwsze otrzymuje brzmienie:
„– poszczególnych działek rolnych, na których mają być realizowane pakiety lub warianty, z wyłączeniem pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 9, oraz”
  - lit. c otrzymuje brzmienie:
„c) z zaznaczoną częścią działki rolnej, która ma pozostać nieskoszona w poszczególnych latach – w przypadku pakietu wymienionego w § 4 ust. 1 pkt 4, 5 lub 8 rozporządzenia;”

23) w załączniku nr 4 do rozporządzenia ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie obejmuje następujące gatunki zwierząt:

Gatunek	Rasa
Bydło	bydło rasy polskiej czerwonej, bydło rasy białogrzbietej, bydło rasy polskiej czerwono-białej, bydło rasy polskiej czarno-białej
Konie	koniki polskie, konie huculskie, konie małopolskie, konie śląskie, konie wielkopolskie, konie zimnokrwiste w typie sokólskim, konie zimnokrwiste w typie sztumskim
Owce	owce rasy wrzosówka, owce rasy świniarka, owce olkuskie, polskie owce górskie odmiany barwnej, owce rasy merynos odmiany barwnej, owce uhruskie, owce wielkopolskie, owce żelaźnieńskie, owce rasy korideil (corriedale), owce kamienieckie, owce pomorskie, owce rasy cakiel podhalański, owce rasy merynos polski w starym typie, czarnogłówka, polskie owce pogórza, polska owca górską, białogłowa owca mięsna
Świnie	świnie rasy puławskiej, świnie rasy złotnickiej białej, świnie rasy złotnickiej pstrej
Kozy	koza karpacka, koza kazimierzowska, koza sandomierska

”

24) załącznik nr 6 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego rozporządzenia;

25) w załączniku nr 8 do rozporządzenia:

- a) w części II. Pakiet 2. Ochrona gleb i wód lp. 4 otrzymuje brzmienie:

4	Wznowienie przed dniem 1 marca zabiegów agrotechnicznych, z wyjątkiem mulczowania	10%	1,25	-	-	13%
---	---	-----	------	---	---	-----

b) dodaje się część VI w brzmieniu:

VI. Pakiet 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk						
1	Zastosowanie komunalnych osadów ściekowych	25%	-	1,5	-	38%
2	Przeorywanie	50%	-	1,5	-	75%
3	Zastosowanie włókowania lub bronowania w okresie: – od dnia 1 kwietnia do dnia 1 września na obszarach nizinnych (do 300 m n.p.m.) – od dnia 15 kwietnia do dnia 1 września na obszarach wyżynnych i górskich (powyżej 300 m n.p.m.)	20%	-	1,5	-	30%
4	Zastosowanie środków ochrony roślin, z wyjątkiem selektywnego i miejscowego niszczenia uciążliwych gatunków inwazyjnych z zastosowaniem odpowiedniego sprzętu (np. mazaczy herbicydowych)	15%	-	1,5	-	23%
5	Utworzenie nowych, rozbudowa i odtworzenie istniejących urządzeń melioracji wodnych, z wyjątkiem przypadków dotyczących dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawa wartości przyrodniczej trwałego użytku zielonego, jeżeli takie działania zostały dopuszczone przez doradcę rolnośrodowiskowego	57%	-	-	1,75	100%
6	Składowanie biomasy wśród kęp drzew i zarośli, w rowach, jarach i innych obniżeniach terenu (położonych na działkach zadeklarowanych we wniosku o przyznanie płatności rolnośrodowiskowo-klimatycznej)	10%	1,25	-	-	13%
7	Przekroczenie dopuszczalnego limitu nawożenia	10%	-	1,5	-	15%

8	Nawożenie azotem na obszarach nawożonych przez namuły rzeczne	10%	-	1,5	-	15%
Użytkowanie kośne						
9	Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie lub w terminie innym niż określony przez doradcę rolnośrodowiskowego	33%	-	1,5	-	50%
10	Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy	33%	-	1,5	-	50%
11	Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
12	Pozostawienie mniejszej niż 5% nieskoszonych powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%
13	Pozostawienie większej niż 10%, lecz mniejszej niż 50% lub równej 50% nieskoszonych powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%
14	Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonych powierzchni działki rolnej	15%	1,25	-	-	31%
15	Pozostawienie nieskoszonych niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
Użytkowanie kośno-pastwiskowe						
16	Zastosowanie innej niż wskazana częstotliwości koszenia lub niewykoszenie, lub wykoszenie w nieodpowiednim terminie lub w terminie innym niż określony przez doradcę rolnośrodowiskowego	33%	-	1,5	-	50%
17	Niezłożenie ściętej biomasy w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi, lub jej	33%	-	1,5	-	50%

	nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy					
18	Nieusunięcie z działki rolnej do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%
19	Pozostawienie mniejszej niż 5% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	5%	1,25	-	-	6%
20	Pozostawienie większej niż 10%, lecz mniejszej niż 50% lub równej 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	10%	1,25	-	-	13%
21	Pozostawienie większej niż 50% nieskoszonej powierzchni działki rolnej	15%	1,25	-	-	31%
22	Pozostawienie nieskoszonej niewłaściwej części działki rolnej, w szczególności innej niż zaznaczona na materiale graficznym	10%	1,25	-	-	13%
23	Wypasanie w nieodpowiednim terminie lub w terminie innym niż określony przez doradcę rolnośrodowiskowego	15%	1,25	-	-	19%
24	Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	10%	-	1,5	-	15%
Użytkowanie pastwiskowe						
25	Niewypasanie lub wypasanie w nieodpowiednim terminie lub w terminie innym niż określony przez doradcę rolnośrodowiskowego	33%	-	1,5	-	50%
26	Nieprzestrzeganie dozwolonego poziomu obsady zwierząt	20%	-	1,5	-	30%
27	Niewykoszenie niedojadów lub wykoszenie ich z zastosowaniem innej niż wskazana częstotliwości lub w nieodpowiednim terminie lub w terminie innym niż określony przez doradcę rolnośrodowiskowego	5%	1,25	-	-	6%
28	Nieżłócenie ściętej biomasy z niedojadów w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub	33%	-	1,5	-	50%

	brogi, lub jej nieusunięcie w odpowiednim terminie, lub pozostawienie na działce rolnej rozdrobnionej biomasy z niedojadów					
29	Nieusunięcie z działki do dnia 1 marca kolejnego roku biomasy z niedojadów ułożonej w przyzmy, w tym przyzmy balotowe, stogi lub brogi	25%	1,25	-	-	31%

§ 2. Do przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, w sprawach objętych postępowaniami:

- 1) wszczętymi i niezakończonymi ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia,
- 2) zakończonymi ostateczną decyzją wydaną na podstawie przepisów dotychczasowych, w przypadku gdy zostały wznowione od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia – stosuje się przepisy rozporządzenia zmienianego w § 1 w brzmieniu dotychczasowym.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 15 marca 2022 r.

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Paweł Małaczek
zastępca dyrektora
Departamentu Prawnego
za zgodność pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym
/podpisano elektronicznie/

Załącznik do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia.....2021 r. (poz. ....)

**WYSOKOŚĆ STAWEK PŁATNOŚCI ROLNO-ŚRODOWISKOWO-
KLIMATYCZNEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH PAKIETÓW I ICH WARIANTÓW**

Lp.	Pakiet	Wariant	Stawki płatności
1	Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone		552 zł/ha
2	Pakiet 2. Ochrona gleb i wód	2.1. Międzyplony	883 zł/ha
		2.2. Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%	644 zł/ha
3	Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych		2 031 zł/ha
4	Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
		4.1. Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe	1 514 zł/ha
		4.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1 382 zł/ha
		4.3. Murawy	1 503 zł/ha
		4.4. Półnaturalne łąki wilgotne	982 zł/ha
		4.5. Półnaturalne łąki świeże	1 114 zł/ha
		4.6. Torfowiska	
		4.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe	775 zł/ha
		4.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające	1 304 zł/ha
		4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)	881 zł/ha
		Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:	
4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszycza, krwawodzioba lub czajki	1 027 zł/ha		
4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki	1 389 zł/ha		
4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego	1 279 zł/ha		
4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza	739 zł/ha		
5	Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
		5.1. Zmienne-wilgotne łąki trzęślicowe	1 514 zł/ha
		5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1 382 zł/ha
		5.3. Murawy	1 503 zł/ha

		5.4. Pónaturalne łąki wilgotne	982 zł/ha		
		5.5. Pónaturalne łąki świeże	1 114 zł/ha		
		5.6. Torfowiska			
		5.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe	775 zł/ha		
		5.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające	1 304 zł/ha		
6	Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	6.1. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku uprawy	901 zł/h		
		6.2. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego	1 232 zł/ha		
7	Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	7.1. Zachowanie lokalnych ras bydła	2 516 zł/szt.		
		7.2. Zachowanie lokalnych ras koni	2 284 zł/szt. (konie małopolskie, konie wielkopolskie, konie śląskie)		
			1 825 zł/szt. (koniki polskie, konie huculskie)		
			2 038 zł/szt. (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)		
				7.3. Zachowanie lokalnych ras owiec	412 zł/szt.
				7.4. Zachowanie lokalnych ras świń	1 234 zł/szt.
				7.5. Zachowanie lokalnych ras kóz	811 zł/szt.
8	Pakiet 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk		838 zł/ha		
9	Pakiet 9. Retencjonowanie wody		260 zł/ha		

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 45 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2021 r. poz. 182, z późn. zm.).

Zakres spraw będących przedmiotem niniejszego rozporządzenia jest obecnie uregulowany w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. poz. 415, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem rolno-środowiskowo-klimatycznym”.

Potrzeba zmiany przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego wynika ze zmiany Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (zatwierdzonej przez Komisję Europejską decyzją wykonawczą C(2021) 6553 z dnia 31.08.2021 r.) w zakresie Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. W ww. zmianie PROW 2014–2020 wprowadzono m.in. następujące zmiany w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego:

1. Umożliwienie podejmowania zobowiązań w ramach wariantów 4.8., 4.9., 4.10. i 4.11., tj. dot. ochrony siedlisk lęgowych ptaków, na całym obszarze Natura 2000 (obecnie warianty te mogą być wdrażane jedynie na obszarach specjalnej ochrony ptaków);
2. Umożliwienie objęcia wsparciem w ramach Pakietu 7. Zachowanie zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie dodatkowych dwóch ras owiec: polskiej owcy górskiej i białogłowej owcy mięsnej oraz dwóch ras kóz: kozy kazimierzowskiej i kozy sandomierskiej;
3. Dopuszczenie mulczowania międzyplonów w Pakiecie 1. Rolnictwo zrównoważone i Pakiecie 2. Ochrona gleb i wód;
4. Wprowadzenie w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego nowego Pakietu 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk;
5. Wprowadzenie w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego nowego Pakietu 9. Retencjonowanie wody.

W związku z wprowadzeniem powyższych zmian PROW 2014–2020, rozpoczęto prace nad zmianą przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, w powyższym

zakresie, tak aby wprowadzone zmiany miały zastosowanie od kampanii naboru wniosków w 2022 r., tj. od 15 marca 2022 r.

Ad 1. Umożliwienie podejmowania zobowiązań w ramach wariantów 4.8., 4.9., 4.10. i 4.11., tj. dot. ochrony siedlisk lęgowych ptaków, na całym obszarze Natura 2000 (obecnie warianty te mogą być wdrażane jedynie na obszarach specjalnej ochrony ptaków)

Dotychczas warianty „ptasie” tj. 4.8. – 4.11. Pakietu 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego mogły być realizowane tylko na działkach rolnych położonych na wyznaczonych obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO). Gatunki ptaków objętych wsparciem w ramach tych wariantów mogą występować na obszarach Natura 2000 również poza obszarami OSO. Z tego względu zaproponowano zmianę PROW 2014–2020, zgodnie z którą będzie możliwa realizacja wariantów ptasich na całym obszarze Natura 2000. Oczekuje się, że wprowadzenie tej zmiany spowoduje zwiększenie powierzchni użytkowania gruntów w sposób sprzyjający bytowaniu zagrożonych gatunków ptaków, a tym samym zwiększy się efekt środowiskowy Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

W związku z powyższą zmianą PROW 2014–2020, proponuje się zmianę § 12 ust. 4 pkt 1 oraz pkt 2 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, zgodnie z którą w przypadku Pakietu 4., w przypadku wariantów 4.8. – 4.11., płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna będzie przyznawana do trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych, na których występują siedliska lęgowe ptaków z gatunków wymienionych w ust. 3 pkt 3 załącznika nr 4 do rozporządzenia, jeżeli są położone na specjalnym obszarze ochrony siedlisk albo na obszarze specjalnej ochrony ptaków, albo na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty, w rozumieniu przepisów o ochronie przyrody.

Powyższa zmiana będzie miała zastosowanie od kampanii naboru wniosków 2022 r., do nowych wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, tj. do zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, które rozpoczną się w 2022 r.

Ad 2. Umożliwienie objęcia wsparciem w ramach Pakietu 7. Zachowanie zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie dodatkowych dwóch ras owiec: polskiej owcy górskiej i białogłowej owcy mięsnej oraz dwóch ras kóz: kozy kazimierzowskiej i kozy sandomierskiej

W ramach Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie wspierana jest hodowla określonych w PROW 2014–2020 ras zachowawczych zwierząt, dla których Instytut Zootechniki – Państwowy Instytut Badawczy prowadzi programy ochrony. Obecnie przygotowano nowe programy ochrony dla dwóch ras owiec (polska owca górską, białogłowa owca mięsna) i dwóch restytuowanych, reliktowych ras kóz (kazimierzowska i sandomierska), w związku z czym konieczne jest włączenie hodowli tych ras w zakres wsparcia w ramach Pakietu 7. Wprowadzenie możliwości objęcia wsparciem dodatkowych ras owiec i kóz w ramach Pakietu 7. ma istotne znaczenie dla zachowania różnorodności genetycznej zwierząt gospodarskich. Należy wskazać, że wsparcie to jest szczególnie istotne w hodowli małych przeżuwaczy, których utrzymywanie jest korzystne ze względów środowiskowych (zachowanie bioróżnorodności TUZ).

W związku z powyższą zmianą PROW 2014–2020, proponuje się zmianę ust. 5 załącznika nr 4 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, w którym są określone wspierane w ramach Pakietu 7. gatunki i rasy zwierząt, polegającą na rozszerzeniu listy ras o następujące rasy owiec i kóz: polska owca górską, białogłowa owca mięsna, koza kazimierzowska, koza sandomierska. Jednocześnie w związku z rozszerzeniem katalogu wspieranych ras owiec i kóz, proponuje się zmianę w § 14 w ust. 1 pkt 3 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, polegającą na określeniu warunku przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej dotyczącego minimalnej wymaganej liczebności w stadzie owiec matek ras polska owca górską, białogłowa owca mięsna. Wymagana minimalna liczebność owiec matek dla tych ras wynosi co najmniej 15 sztuk. W przypadku nowych ras kóz, zmiana przepisu nie jest wymagana, ponieważ minimalna liczebność kóz matek jest taka, jak dla dotychczas wspieranych ras tj. minimum 3 sztuki.

Powyższe zmiany będą miały zastosowanie od kampanii naboru 2022 r., do nowych wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, tj. do zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, które rozpoczną się w 2022 r.

Ad 3. Dopuszczenie mulczowania międzyplonów w Pakiecie 1. Rolnictwo zrównoważone i Pakiecie 2. Ochrona gleb i wód

W odpowiedzi na postulaty organizacji rolniczych, po konsultacjach ze środowiskiem naukowym wprowadzono zmianę PROW 2014–2020 mającą na celu uelastycznienie zasad realizacji Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone i Pakietu 2. Ochrona gleb i wód, polegającą na dopuszczeniu zabiegu mulczowania międzyplonów. Dotychczas zabronione były w okresie

jesiennie-zimowym wszelkie zabiegi agrotechniczne na polach obsianych międzyplonem w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego. W ostatnich latach zmiany klimatu powodują wydłużenie okresu wegetacyjnego. W tych warunkach rośliny wysiane jako międzyplon osiągną jesienią dużą masę, co utrudnia uprawę rośliny następczej. Wykonane późną jesienią mulczowanie (ścięcie, rozdrobnienie i pozostawienie na polu masy roślinnej jako okrywy ochronnej, bez naruszania struktury gleby) zapewnia ochronę i wzbogacenie gleby. Dopuszczenie mulczowanie międzyplonów nie zagraża więc realizacji celów środowiskowych Pakietu 1. i 2. Pozostawienie resztek międzyplonowych w formie mulczu ma uzasadnienie środowiskowe, gdyż ogranicza wymywanie biogenów, chroni glebę przed erozją i utratą wody, a jednocześnie nie prowadzi do utrudnień w produkcji w rolnej w kolejnym roku. Umożliwienie mulczowania międzyplonów w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone i Pakietu 2. Ochrona gleb i wód będzie stanowiło uproszczenie dla beneficjentów realizujących ww. pakiety poprzez możliwość dostosowania sposobu produkcji do warunków pogodowych, przy zapewnieniu realizacji celów środowiskowych.

W związku z powyższą zmianą PROW 2014–2020, w niniejszym rozporządzeniu proponuje się zmianę brzmienia wymogów dotyczących stosowania międzyplonów w ramach Pakietu 1. i Pakietu 2. określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, zgodnie z którą zakaz wznawiania na międzyplonach zabiegów agrotechnicznych przed dniem odpowiednio 15 lutego i 1 marca nie będzie dotyczył zabiegu mulczowania. W konsekwencji proponowanej zmiany wymogów konieczne jest jednocześnie wprowadzenie zmiany brzmienia jednego z uchybień, określonego w lp. 4 w części II. załącznika nr 8 do rozporządzenia, w taki sposób, aby uchybienie odpowiadało zmienionemu wymogowi tj. aby sankcja nie była stosowana w sytuacji, gdy rolnik przed 1 marca zastosuje mulczowanie międzyplonu.

Powyższa zmiana będzie miała zastosowanie od kampanii naboru 2022 r., do nowych i kontynuacyjnych wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, tj. do zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, które rozpoczną się w 2022 r. oraz zobowiązań kontynuowanych w roku 2022, ale podjętych w latach wcześniejszych.

Ad 4. Wprowadzenie w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego nowego Pakietu 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk

Zagrożeniem dla bioróżnorodności i krajobrazu obszarów wiejskich jest zarówno intensyfikacja, jak i zaprzestawanie użytkowania trwałych użytków zielonych (TUZ). Pakiet 8.

będzie stanowił instrument wsparcia zrównoważonego gospodarowania na TUZ i pozwoli na pogodzenie celów ochrony przyrody z celami produkcyjnymi gospodarstw, które przystąpią do realizacji tego pakietu. Realizacja Pakietu 8. ograniczona będzie do terenów poza siecią Natura 2000 (obszarom Natura 2000 jest dedykowany Pakiet 4., w którym wymogi są dostosowane do charakteru siedlisk). Względem tzw. pakietów przyrodniczych (tj. Pakiet 4. i 5.), ukierunkowanych na cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków, Pakiet 8. będzie łatwiejszy do realizacji i będzie stanowił dla rolników zachętę do prowadzenia zrównoważonej gospodarki na TUZ. W efekcie wprowadzenia tej zmiany oczekuje się zwiększenia powierzchni TUZ użytkowanych rolniczo w sposób sprzyjający zachowaniu ich bioróżnorodności, utrzymaniu łąkowo-pastwiskowych krajobrazów wiejskich, a także realizacji celów klimatycznych PROW 2014–2020.

W związku z powyższą zmianą PROW 2014–2020, proponuje się uzupełnienie przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, o przepisy określające szczegółowe warunki i tryb przyznawania pomocy finansowej za realizację zobowiązań w ramach tego pakietu. Należy zauważyć, że w ramach tego pakietu będą obowiązywały podobne zasady jak w przypadku pozostałych pakietów działania. Dlatego też tylko wybrane przepisy rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego wymagają uzupełnienia.

W związku z powyższym proponuje się rozszerzenie katalogu pakietów Działania, określonego w § 4 ust. 1 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego o nowy Pakiet 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk.

W proponowanym § 10 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego określono, że warunkiem przyznania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach Pakietu 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk będzie posiadanie przez rolnika co najmniej jednej sztuki zwierzęcia z gatunków: bydło domowe (*Bos taurus*), bawoły domowe (*Bubalus bubalis*), kozy (*Capra hircus*), owce (*Ovis aries*) lub konie (*Equus caballus*). Wprowadzenie tej regulacji ma na celu ukierunkowanie wsparcia do gospodarstw, o bardziej zrównoważonym profilu produkcji. Podobny warunek dotyczący posiadania zwierząt obowiązuje obecnie w innych działaniach PROW 2014–2020 tj. Rolnictwo ekologiczne oraz Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW). Z tego względu proponuje się przyjęcie regulacji dotyczących tego warunku w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego analogicznych do ww. działań PROW 2014–2020.

Zgodnie z proponowanym § 10 ust. 6, przy ustalaniu spełniania warunku posiadania zwierząt będą brane pod uwagę zwierzęta posiadane przez rolnika (tj. bydło domowe, bawoły domowe, kozy, owce i konie) w okresie od dnia 15 marca do dnia 30 września danego roku, w odniesieniu do których rolnik dokonał wymaganych na podstawie przepisów o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt zgłoszeń do rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt, a w przypadku koni – rejestru koniowatych, określonego w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt, wskazanych w zaświadczeniu wydanym przez podmiot prowadzący rejestr koniowatych, na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Wymagana zawartość takiego zaświadczenia oraz tryb jego składania doprecyzowane są w proponowanym § 10 ust. 7 i 8. W związku z proponowanym w projekcie rozporządzenia § 10 ust. 7 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, w którym zaproponowano, by zaświadczenie, o którym mowa powyżej zawierało m.in. numer identyfikacyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (numer PESEL), a jeżeli rolnik lub jego małżonek nie posiada numeru PESEL – kod kraju, numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość, konieczne było zaproponowanie technicznej zmiany również w § 19 ust. 1 pkt 1. Zmiana ta polega na zastąpieniu określenia „numer ewidencyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (PESEL)” określeniem „numer identyfikacyjny powszechnego elektronicznego systemu ewidencji ludności (PESEL)”, a stwierdzenia „natomiast jeżeli osoba ta nie posiada obywatelstwa polskiego” stwierdzeniem „natomiast jeżeli osoba ta nie posiada numeru PESEL”. Zmiany te są zgodne z nomenklaturą i redakcją obowiązujących przepisów o ewidencji ludności.

Proponuje się również w odniesieniu do warunku posiadania zwierząt w ramach Pakietu 8. przyjęcie analogicznego rozwiązania do przyjętego w ramach ww. działań PROW 2014–2020, w zakresie uznawania warunku posiadania zwierząt przez rolnika za spełniony, jeśli warunek ten spełnia małżonek rolnika ubiegającego się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej i wyraził on pisemną zgodę na przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej temu rolnikowi z uwzględnieniem określonych zwierząt (proponowany przepis § 10 ust. 3, 4, 6 oraz § 20 ust. 6 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego). Jednocześnie proponuje się wprowadzenie przepisu § 10 ust. 5 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, zgodnie z którym zwierząt, o których mowa powyżej nie uwzględnia się przy przyznawaniu małżonkowi rolnika płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach Pakietu 8. W konsekwencji proponowanej powyżej zmiany, konieczne

jest uzupełnienie przepisów związanych z przeniesieniem posiadania gruntów objętych zobowiązaniem – proponowana zmiana § 24 ust. 7 pkt 2, § 25 ust. 5 pkt 1a, § 26 w ust. 5 pkt 1a rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Warunkiem przyznania płatności w ramach Pakietu 8. będzie, podobnie jak w większości pakietów Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego posiadanie przez rolnika użytków rolnych o powierzchni co najmniej 1 ha, co zostało zaproponowane w zmianie § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Płatność będzie przyznawana do gruntu, na którym jest położona działka rolna w rozumieniu art. 67 ust. 4 lit. a rozporządzenia nr 1306/2013, o powierzchni co najmniej 0,1 ha, co zostało zaproponowane w zmianie brzmienia § 11 ust. 4 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Zgodnie z proponowanymi w tym projekcie rozporządzenia przepisami § 12 ust. 9 pkt 1 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach Pakietu 8. będzie przyznawana do trwałych użytków zielonych położonych poza obszarem Natura 2000. Zgodnie z proponowanymi przepisem § 12 ust. 9 pkt 2 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, płatność ta będzie mogła być przyznana do trwałych użytków zielonych położonych na obszarze Natura 2000, jeżeli będą one objęte zobowiązaniem rolno-środowiskowo-klimatycznym w ramach tego pakietu i w trakcie jego realizacji zostaną włączone do obszaru Natura 2000.

Wysokość płatności w danym roku, tak jak w innych pakietach Działania, będzie ustalana jako iloczyn stawki płatności za hektar gruntu i powierzchni gruntów, do których przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna – proponowana zmiana brzmienia § 15 w ust. 1 pkt 1 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego. Stawka płatności w ramach Pakietu 8. w wysokości 838 zł/ha, zgodnie z projektem rozporządzenia, zostanie określona w załączniku nr 6 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego.

W ramach Pakietu 8. będzie stosowany mechanizm degresywności płatności, analogicznie jak w Pakietach 1., 2., 5. i 6., co proponuje się w zmianie brzmienia § 16 ust. 1 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Wymogi szczegółowe dla Pakietu 8., zgodnie z projektem rozporządzenia, będą określone w załączniku nr 2 w część VI. Pakiet 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego. W ramach tego pakietu, podobnie jak w

pakietach 4. i 5., rolnik będzie zobowiązany do przestrzegania określonych przez doradcę rolnośrodowiskowego wymogów, co wskazano w proponowanym przepisie § 4 ust. 3 lit. c rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego. Podobnie jak w Pakietach 4. i 5. rolnik realizujący zobowiązanie w ramach Pakietu 8. będzie zobowiązany, zgodnie z proponowaną zmianą brzmienia § 21 ust. 2, do złożenia do kierownika biura powiatowego Agencji przed upływem 25 dni od dnia, w którym upływa termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich w rozumieniu przepisów o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego w roku, w którym określono te wymogi, informację zawierającą wskazanie tych wymogów, sporządzoną na formularzu udostępnionym przez Agencję. Jednocześnie, aby Agencja mogła zweryfikować, czy rolnik jest zobowiązany do przesłania ww. informacji, w projekcie rozporządzenia proponuje się, aby na jednej ze stron planu działalności rolnośrodowiskowej, która w terminie do dnia 15 lipca danego roku powinna zostać złożona przez rolnika do Agencji, znajdowało się oświadczenie doradcy rolnośrodowiskowego zawierające informację, że do rolnika mają zastosowanie te doprecyzowane przez doradcę wymogi. Ta zmiana została zaproponowana w ust. 1 pkt 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Biorąc pod uwagę, że w ramach Pakietu 8. proponuje się wymóg pozostawiania 5-10% powierzchni działki rolnej nieskoszonej, zgodnie z proponowaną zmianą brzmienia § 22 ust. 2 pkt 2, rolnik będzie zobowiązany do zaznaczenia na dołączonym do wniosku materiale graficznym części działki rolnej, która ma pozostać nieskoszona.

Zgodnie z proponowaną zmianą brzmienia ust. 3 pkt 1 lit. a i c załącznika nr 3 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, również szkic gospodarstwa rolnego, stanowiący załącznik do planu działalności rolnośrodowiskowej, będzie zawierał oznaczenia poszczególnych działek rolnych, na których będzie realizowany Pakiet 8., a także zaznaczenie części działki rolnej, która ma pozostać nieskoszona.

W związku z wprowadzeniem Pakietu 8. do Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego, konieczne jest uwzględnienie tego nowego pakietu również w załączniku nr 1 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, w którym określone są minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin oraz inne odpowiednie obowiązkowe wymogi.

W projekcie rozporządzenia zaproponowano również zmianę w § 33 ust. 3 oraz ust. 11 pkt 1 w celu uregulowania sposobu stosowania sankcji w przypadku stwierdzenia uchybień w

przestrzeganiu wymogów w ramach Pakietu 8. Proponowane wysokości współczynników dotkliwości i trwałości uchybienia stosowane do dokonywania zmniejszeń płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych zostały określone w części VI. Pakiet 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk załącznika nr 8 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego. Ponieważ zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach Pakietu 8. będą zobowiązaniami 1-rocznymi nie jest uzasadnione wprowadzanie zmian w § 34a ponieważ, w przypadku popełnienia przez rolnika uchybień w przestrzeganiu wymogów, sankcje wsteczne nie będą stosowane.

Ze względu na 1-roczny czas trwania zobowiązań w ramach Pakietu 8. nie przewiduje się możliwości realizacji kilku takich samych zobowiązań w ramach tego pakietu, z wyjątkiem sytuacji, gdy rolnik będzie kontynuował realizację takiego samego zobowiązania podjętego przez innego rolnika (proponowane uzupełnienie § 3 ust. 2a).

Zobowiązania w ramach Pakietu 8. będą podejmowane przez rolników na okres jednego roku, co zostało zaproponowane w § 36b rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Powyższa zmiana będzie miała zastosowanie od kampanii naboru 2022 r., do nowych wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, tj. do zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Pakietu 8., które rozpoczną się w 2022 r.

Ad 5. Wprowadzenie w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego nowego Pakietu 9. Retencjonowanie wody

Jednym z największych problemów środowiskowych w Polsce jest pogłębiający się w związku ze zmianami klimatu niedobór wody spowodowany zmniejszającym się poziomem i niekorzystnym rozkładem opadów w ciągu roku i niewystarczającą retencją glebową i krajobrazową. W związku z tym wprowadzono zmianę PROW 2014–2020 polegającą na uruchomieniu wsparcia dla rolników, którzy wbrew własnym celom ekonomicznym, utrzymują wodę na swoich trwałych użytkach zielonych przyczyniając się do zmniejszenia jej szybkiego odpływu. Tego rodzaju usługi ekosystemowe wymagają promocji i wsparcia, któremu służyć ma Pakiet 9. Retencjonowanie wody Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Proponuje się ograniczyć wdrażanie Pakietu 9. do gruntów, na których są realizowane zobowiązania w ramach pakietów przyrodniczych (tj. Pakietu 4. i Pakietu 5., wyłączając wariant. 4.3. i 5.3.) lub Pakietu 8. Jest to podyktowane potrzebą ukierunkowania tego rodzaju wsparcia na siedliska hydrogeniczne – szczególnie predestynowane do funkcji retencyjnej,

których kondycja przyrodnicza jest uzależniona od obecności wody i tereny o ekstensywnym systemie produkcji, gdzie potrzeby produkcyjne są stosunkowo łatwe do pogodzenia z wykorzystaniem terenu na cele usług ekosystemowych. Proponuje się, aby wdrożenie tego pakietu oprzeć na danych uzyskiwanych z wykorzystaniem monitoringu satelitarnego. Płatności będą przyznawane do gruntów, na których potwierdzono systemowo z wykorzystaniem zdjęć satelitarnych wystąpienie wymaganego zalania lub podtopienia. Oczekuje się, że uruchomienie od 2022 r. Pakietu 9. będzie stanowiło zachętę dla rolników do podejmowania takich działań, których skutkiem będzie utrzymanie okresowego zalania lub podtopienia użytkowanych przez nich trwałych użytków zielonych, co w efekcie powinno pozytywnie wpłynąć na kształtowanie warunków wodnych, ochronę zasobów węgla organicznego i ograniczanie emisji, a także na zachowanie różnorodności biologicznej.

W związku z powyższą zmianą PROW 2014–2020, proponuje się uzupełnienie przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego o przepisy określające szczegółowe warunki i tryb przyznawania pomocy finansowej za realizację zobowiązań w ramach tego pakietu. Należy zauważyć, że pakiet ten ma charakter płatności opartej na rezultatach tzw. result-based (czyli nieco odmiennie niż obecnie wdrażane pakiety), dlatego też część przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego nie ma w przypadku tego pakietu zastosowania, a tylko wybrane przepisy rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego wymagają uzupełnienia.

W ramach pakietu płatność będzie przyznawana do gruntów, na których wystąpiło zalanie lub podtopienie przez odpowiedni czas i w odpowiednim okresie. To utrzymanie wody, warunkujące przyznanie płatności, będzie stwierdzane na podstawie danych udostępnianych Agencji przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy. Na podstawie tych danych, dotyczących wielkości powierzchni zalanych lub podtopionych, ARiMR będzie przyznawała płatności w ramach Pakietu 9.

W rozporządzeniu proponuje się rozszerzenie katalogu pakietów Działania, określonego w § 4 ust. 1 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego o nowy Pakiet 9. Retencjonowanie wody.

Mając na względzie, że rolnik lub zarządca ubiegający się o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach Pakietu 9. w momencie składania wniosku o przyznanie płatności nie będzie wiedział, w którym miejscu i na jakiej powierzchni jego gruntów wystąpi zalanie lub podtopienie, będące warunkiem przyznania płatności, we wniosku nie będzie on

deklarował działek rolnych objętych zobowiązaniem. Rolnik lub zarządca we wniosku będzie zaznaczał jedynie pole (check-box), co będzie stanowiło deklarację ubiegania się o przyznanie płatności w ramach Pakietu 9. w danym roku. W związku z tym, zgodnie z proponowaną zmianą § 5 w ust. 1 w pkt 1 lit. a rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, przepis określający, że zobowiązanie obejmuje grunty zadeklarowane we wniosku o przyznanie płatności, będzie stosowany do pakietów 2–6 i 8, a zatem nie będzie stosowany do Pakietu 9.

Ponadto, w związku z powyższym, proponuje się zmianę w § 22 ust. 2, zgodnie z którą w ramach Pakietu 9. rolnik lub zarządca nie będzie zaznaczał na materiale graficznym, stanowiącym załącznik do wniosku o przyznanie płatności, granic działek rolnych, na których będzie realizował Pakiet 9.

W ramach zobowiązania w tym pakiecie, beneficjent nie będzie zobowiązany do posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej, nieprzekształcania występujących w gospodarstwie rolnym trwałych użytków zielonych, zachowania elementów krajobrazu stanowiących ostoje przyrody i prowadzenia rejestru działalności rolnośrodowiskowej, co zaproponowano jako ust. 2a w § 4 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego. Brak wymogu dotyczącego posiadania planu działalności rolnośrodowiskowej, znalazł też odzwierciedlenie w zmianie zaproponowanej w ust. 1, ust. 2 i ust. 3 pkt 1 lit. a tiret pierwsze załącznika nr 3 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego. W związku z tym, że beneficjent Pakietu 9. nie będzie zobowiązany do spełnienia powyższych wymogów, konieczne było proponowane w niniejszym projekcie „wyłączenie” przepisów dotyczących obowiązku składania przez niego do kierownika biura powiatowego ARiMR wybranych stron planu działalności rolnośrodowiskowej (proponowana zmiana w § 21 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego polegająca na dodaniu ust. 4f).

Jednocześnie, ponieważ w ramach tego pakietu powyższe wymogi nie będą obowiązywały, konieczne jest wprowadzenie zmiany w § 33, w odniesieniu do tych przepisów, które regulują sposób stosowania zmniejszeń płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w przypadku stwierdzenia uchybień w przestrzeganiu ww. wymogów, a jednocześnie nie odnoszą się do płatności za dany pakiet/wariant, czy zobowiązanie, a do całej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej. Dlatego w niniejszym projekcie rozporządzenia proponuje się dodanie w § 33 ust. 16, w którym „wyłącza się” stosowanie wybranych przepisów § 33 w odniesieniu do Pakietu 9. Jednocześnie, należy wskazać, że powyższe wymogi będą

obowiązywały w związku z równoczesną realizacją Pakietów 4., 5. lub 8., jednak skutki ich niespełnienia nie będą miały wpływu na wysokość płatności przyznanej w ramach Pakietu 9.

Ponieważ warunkiem przyznania płatności w ramach Pakietu 9., będzie równoczesna realizacja na tej samej powierzchni zobowiązania w ramach Pakietu 4., 5. (z wyłączeniem wariantów 4.3. i 5.3.) lub Pakietu 8., w niniejszym rozporządzeniu proponuje się zmianę § 9 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, polegającą na dodaniu ust. 5, w którym określono, że przepisów określonych w § 9 ust. 1–2, dotyczących nielączenia zobowiązań na jednej powierzchni, nie stosuje się w przypadku łączenia na jednej powierzchni Pakietu 9. z Pakietami 4., 5. (z wyłączeniem wariantów 4.3. lub 5.3.) lub Pakietem 8.

Warunkiem przyznania płatności w ramach Pakietu 9. będzie również, tak jak w ramach Pakietów 4. i 5., posiadanie przez rolnika lub zarządcę użytków rolnych lub obszarów przyrodniczych o powierzchni co najmniej 1 ha, co zostało zaproponowane w zmianie § 11 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Zgodnie z proponowanym w tym projekcie rozporządzenia przepisem § 12 ust. 10 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna w ramach Pakietu 9. będzie przyznawana do trwałych użytków zielonych lub obszarów przyrodniczych, na których w danym roku wystąpiło zalanie lub podtopienie, rozumiane jako wysycenie profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80%, przez co najmniej 12 następujących po sobie dni w okresie od 1 maja do 30 września i położonych na działkach rolnych na, których realizowane jest zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach pakietu 4., 5. lub 8., z wyłączeniem wariantu 4.3. lub 5.3. i objętych obszarem zatwierdzonym w ramach pakietu 4., 5. lub 8., z wyłączeniem wariantu 4.3. lub 5.3. Jednocześnie płatność ta będzie przyznawana, do zwartej powierzchni gruntów spełniających powyższe warunki w gospodarstwie rolnym nie mniejszej niż 0,1 ha.

W projektowanym § 12 ust. 11 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, zaproponowano, aby powyższy warunek dotyczący zalania lub podtopienia był uznawany za spełniony, jeżeli dane udostępnione Agencji do dnia 10 października przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy (IUNG – PIB) na podstawie zawartego porozumienia potwierdzą jego wystąpienie. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 maja 2005 r. w sprawie nadania Instytutowi Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach statusu państwowego instytutu badawczego (Dz. U. Nr 85 z dnia 16 maja 2005 r., poz. 730), nadzór nad Instytutem sprawuje Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a przedmiotem

działania IUNG – PIB jest m.in. prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych w zakresie baz danych i informacji o rolniczej przestrzeni produkcyjnej kraju. IUNG – PIB w związku z prowadzoną działalnością posiada dane o obszarach zalanych lub podtopionych, które mogą zostać wykorzystane przez ARiMR do przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach Pakietu 9. Należy wskazać, że zastosowanie takiego podejścia zapewni możliwość skontrolowania tego warunku na poziomie administracyjnym dla 100% wniosków.

Wysokość płatności w danym roku, tak jak w innych pakietach Działania, będzie ustalana jako iloczyn stawki płatności za hektar gruntu i powierzchni gruntów, do których przysługuje płatność rolno-środowiskowo-klimatyczna – proponowana zmiana brzmienia § 15 w ust. 1 pkt 1 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego. Stawka płatności w ramach Pakietu 9. w wysokości 260 zł/ha, zgodnie z projektem rozporządzenia, zostanie określona w załączniku nr 6 do rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego. W ramach Pakietu 9. nie będzie stosowany mechanizm degresywności płatności.

Ze względu na 1-roczy czas trwania zobowiązań w ramach Pakietu 9., tak jak w przypadku Pakietu 8., nie przewiduje się możliwości realizacji kilku takich samych zobowiązań w ramach tego pakietu, z wyjątkiem sytuacji, gdy rolnik będzie kontynuował realizację takiego samego zobowiązania podjętego przez innego rolnika (proponowane uzupełnienie § 3 ust. 2a rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego).

Zobowiązania w ramach Pakietu 9. będą podejmowane na okres jednego roku, co zostało zaproponowane w § 36b rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego.

Powyższa zmiana będzie miała zastosowanie od kampanii naboru 2022 r., do nowych wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, tj. do zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Pakietu 9., które rozpoczną się w 2022 r.

W projekcie rozporządzenia proponuje się również uzupełnienie § 33 ust. 10a pkt 2 i 3, o odniesienie do Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000. Przepis ten reguluje jakie wymagania musi spełnić rolnik lub zarządca, w sytuacji gdy ekspert przyrodniczy lub doradca rolno-środowiskowy w oświadczeniu, o którym mowa w § 21 ust. 4, składanym przez rolnika lub zarządcę do ARiMR, stwierdzi położenie działek na obszarach nie objętych Planami Ochrony (PO) lub Planami Zadań Ochronnych (PZO), a dane ARiMR będą wskazywały, że dana działka jest objęta PZO lub PO. Przepis § 21 ust. 5a rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego określa postępowanie w przypadku stwierdzenia ww. rozbieżności, które dotyczą nie tylko Pakietu 4., ale również Pakietu 5. W tym zakresie § 33 ust. 10a powinien

odpowiadać § 21 ust. 5a. Obowiązujące przepisy rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego są niespójne i wymagają poprawy tj. uzupełnienia § 33 ust. 10a pkt 2 i 3, o odniesienie do Pakietu 5.

Wprowadzenie proponowanej zmiany, w praktyce będzie oznaczało, że w przypadku wystąpienia rozbieżności (w zakresie położenia na PZO lub PO gruntów objętych zobowiązaniem w ramach Pakietu 5.) pomiędzy danymi ARiMR, a danymi zawartymi w oświadczeniu eksperta przyrodniczego lub doradcy rolnośrodowiskowego, rolnik lub zarządca będzie wzywany (§ 21 ust. 5a oraz § 33 ust. 10a pkt 1 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego) tak jak dotychczas do:

1) złożenia poprawionego, zgodnie z ustaleniami Agencji, ww. oświadczenia eksperta przyrodniczego,

2) złożenia informacji, o której mowa w § 21 ust. 2, w przypadku gdy w wyniku poprawionego, zgodnie z ustaleniami Agencji, ww. oświadczenia, do rolnika lub zarządcy mają zastosowanie wymogi, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 1 lit. b lub pkt 2, lub gdy te wymogi uległy zmianie,

3) uzupełnia lub poprawia plan działalności rolnośrodowiskowej, w szczególności w zakresie informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 7 lub ust. 2 pkt 2, lub ust. 3 pkt 3, 3a lub 4 załącznika nr 3 do rozporządzenia,

a także będzie zobowiązany, na mocy zmienionego § 33 ust. 10a pkt 2 i 3 rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego do:

4) posiadania uzupełnionej lub poprawionej dokumentacji przyrodniczej, w szczególności w zakresie wymogów, o których mowa w § 4 ust. 3 pkt 2,

3) złożenia w odpowiednim terminie do kierownika biura powiatowego Agencji oświadczenia o uzupełnieniu lub poprawieniu planu działalności rolnośrodowiskowej i o posiadaniu uzupełnionej lub poprawionej dokumentacji przyrodniczej.

Powyższa zmiana będzie miała zastosowanie od kampanii naboru 2022 r., do nowych wniosków o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, tj. do zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Pakietu 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000, które rozpoczną się w 2022 r.

Wprowadzenie w niniejszym rozporządzeniu proponowanego § 2 jest podyktowane koniecznością określenia przepisu przejściowego w odniesieniu do spraw objętych postępowaniami:

- 1) wszczętymi i niezakończonymi ostateczną decyzją przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia,
- 2) zakończonymi ostateczną decyzją wydaną na podstawie dotychczasowych przepisów, które zostały wznowione od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Zgodnie z tym przepisem, do ww. postępowań zastosowanie będą miały przepisy zmienianego rozporządzenia w brzmieniu dotychczasowym. Ma to na celu zapewnienie równego traktowania beneficjentów, a także zapewnienie, aby wszystkie postępowania administracyjne, które zostały wszczęte na wnioski o przyznanie płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej złożone w kampanii naboru wniosków 2021 r. i w kampaniach z lat wcześniejszych, były rozpatrywane według tych samych reguł, tj. zgodnie z przepisami dotychczasowymi. Brak regulacji określonej w § 2 rozporządzenia mógłby zostać uznany za naruszenie zasady równości, ponieważ:

- 1) część postępowań wszczętych wnioskami złożonymi w 2021 r. lub w latach wcześniejszych, zakończonych wydaniem decyzji przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, byłaby rozpatrywana na zasadach dotychczasowych;
- 2) pozostała zaś część postępowań wszczętych wnioskami złożonymi w 2021 r. lub w latach wcześniejszych, które zostaną zakończone wydaniem decyzji po dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, byłaby rozpatrywana na zasadach nowych, wprowadzonych tym projektowanym rozporządzeniem.

Tym samym w odniesieniu do beneficjentów, którzy złożyli wnioski w 2021 r. lub w latach wcześniejszych, stosowane byłyby różne zasady, a zastosowanie tych zasad wynikałoby z niezależnego od danego beneficjenta terminu wydania decyzji w jego sprawie.

W § 3 projektu rozporządzenia proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 15 marca 2022 r., gdyż w tym dniu rozpocznie się nabór wniosków o przyznanie płatności, w tym m.in. płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej, co stanowi uzasadnienie dla wskazanej powyżej daty wejścia w życie projektowanych korzystnych dla beneficjentów Działania przepisów.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia go organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w trybie § 27 ust. 4 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych, dlatego też nie podlega notyfikacji, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia został ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi pod numerem 296.

<p>Nazwa projektu</p> <p>Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne”, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące</p> <p>Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu</p> <p>Anna Gembicka – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu</p> <p>Anna Jobda – Naczelnik Wydziału Działań Rolnośrodowiskowych Departamentu Klimatu i Środowiska tel. 22 623 17 79</p>	<p>Data sporządzenia</p> <p>13.12.2021 r.</p> <p>Źródło:</p> <p>Upoważnienie ustawowe art. 45 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020</p> <p>Nr w wykazie prac:</p> <p>296 (na dzień 13.12.2021)</p>
--	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

1. Brak przepisów krajowych regulujących warunki i tryb przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację zobowiązań w ramach nowych pakietów tj. Pakietu 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk i Pakietu 9. Retencjonowanie wody, oraz w ramach Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie w przypadku nowych ras owiec i kóz, wprowadzonych zmianą PROW 2014-2020;
2. Możliwość realizacji zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach wariantów 4.8. - 4.11. jedynie na ograniczonym do obszarów specjalnej ochrony ptaków (OSO) obszarze Natura 2000, mimo występowania zagrożonych gatunków objętych wsparciem w ww. wariantach na obszarze Natura 2000 również poza OSO;
3. Brak możliwości mulczowania międzyplonów w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone i Pakietu 2. Ochrona gleb i wód, które byłoby uzasadnione przede wszystkim w kontekście postępujących zmian klimatycznych powodujących wydłużenie okresu wegetacyjnego.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Ad 1. Proponuje się uzupełnienie przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego o wprowadzenie nowych i uzupełnienie istniejących regulacji prawnych określających warunki i tryb przyznawania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej za realizację zobowiązań w ramach nowych pakietów tj. Pakietu 8. Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk i Pakietu 9. Retencjonowanie wody oraz w ramach Pakietu 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie w przypadku nowych ras owiec i kóz;

Ad 2. Proponuje się zmianę przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego umożliwiającą podejmowanie i realizację zobowiązań w ramach wariantów 4.8. – 4.11., nie tylko na obszarach OSO, ale także na specjalnych obszarach ochrony siedlisk (SOO) albo na obszarze mającym znaczenie dla Wspólnoty tj. na całym

obszarze Natura 2000;

Ad 3. Proponuje się zmianę przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego, zgodnie z którą w ramach Pakietu 1. i Pakietu 2. będzie dopuszczone mulczowanie międzyplonu.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy UE regulujące wdrażanie w państwach członkowskich „Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego” nie narzucają państwom członkowskim stosowania jednolitych rozwiązań. Przepisy wspólnotowe określają jedynie ramy prawne, w których będą mogły poruszać się państwa członkowskie. Biorąc pod uwagę, że przepisy te są wdrażane do porządków prawnych państw członkowskich, należy oczekiwać, że w poszczególnych państwach UE zastosowane zostaną rozwiązania dostosowane do potrzeb tych państw.

Na podstawie przeprowadzonej analizy możliwości osiągnięcia celu projektu rozporządzenia za pomocą innych środków należy stwierdzić, że wszelkie działania inne niż legislacyjne nie dają szans osiągnięcia oczekiwanych efektów.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Beneficjenci (rolnicy/zarządcy)	ok. 75 tys.	Na podstawie danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) oraz szacunków własnych.	Umożliwienie od 2022 r.: <ul style="list-style-type: none"> • podejmowania jednorocznych zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Pakietu 8. lub Pakietu 9.; • podejmowania 2-letnich zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Pakietu 7. w przypadku utrzymywania polskiej owcy górskiej i białogłowej owcy mięsnej lub kozy kazimierzowskiej i kozy sandomierskiej; • podejmowania zobowiązań w ramach wariantów 4.8. – 4.11. na całym obszarze Natura 2000; • mulczowania międzyplonów w

			ramach Pakietu 1 i Pakietu 2.
Agencja Płatnicza – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)	1	Konsultacje z ARiMR w ramach prac nad projektem rozporządzenia	Dostosowanie systemów informatycznych i procedur ARiMR do zmian wynikających z rozporządzenia.
Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy (IUNG – PIB)	1	Konsultacje z IUNG – PIB w ramach prac nad projektem rozporządzenia	Przekazywanie danych na temat obszarów zalanych lub podtopionych do ARiMR na potrzeby przyznawania płatności w ramach Pakietu 9.
Podmioty prowadzące działalność w zakresie doradztwa przy sporządzaniu dokumentacji niezbędnej do uzyskania płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej	ok. 2 560 doradców rolnośrodowiskowych ok. 734 ekspertów przyrodniczych	Lista doradców rolnośrodowiskowych i ekspertów przyrodniczych prowadzona przez CDR w Brwinowie – stan na dzień 30.08.2021 r. (https://doradca.cdr.gov.pl/)	Konieczność doradzania w zakresie zmienionych przepisów.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r., poz. 248) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204 z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia zostanie przekazany do konsultacji z organizacjami i instytucjami takimi jak:

Rada Dialogu Społecznego;

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych;

Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;

Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;

Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;

Federacja Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych;

Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;

Krajowa Rada Izb Rolniczych;

Krajowa Izba Gospodarcza – Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;
Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich;
Federacja Przedsiębiorców Polskich;
Krajowa Rada Spółdzielcza;
Związek Zawodowy Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”;
Związek Zawodowy Rolników „OJCZYŻNA”;
Związek Zawodowy Pracowników Rolnictwa w RP;
Związek Zawodowy Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „Regiony”;
Związek Zawodowy Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”;
Polski Związek Zawodowy Rolników;
Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku i Roślin Białkowych;
Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego;
Krajowy Związek Rewizyjny Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych;
Stowarzyszenie Krajowa Unia Producentów Soków;
Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi „EKOLAND”;
Związek Zawodowy Rolników Ekologicznych św. Franciszka z Asyżu;
Business Centre Club;
Forum Związków Zawodowych;
Konfederacja LEWIATAN;
Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
Związek Rzemiosła Polskiego;
Krajowy Związek Grup Producentów Rolnych – Izba Gospodarcza;
Polski Związek Hodowców Koni;
Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka;
Polski Związek Hodowców i Producentów Trzody Chlewnej „POL SUS”;
Polski Związek Ogrodniczy;
Polski Związek Owczarski;
Polska Izba Nasienna;
Polska Izba Ogrodnicza;
Polski Karp Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością – Organizacja Producentów;
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu;
Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie;

Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet środków europejskich	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa.

Środki finansowe przeznaczone na realizację działania są ograniczone limitem budżetu określonego dla działania, który wynosi około 2 057 mln euro (łącznie z budżetu państwa i budżetu UE). Wysokość budżetu działania została ustalona w trakcie negocjacji PROW 2014–2020 z Komisją Europejską i została zapisana w programie. Zmiana rozporządzenia nie spowoduje zwiększenia łącznej puli środków przewidzianych na finansowanie zobowiązań podejmowanych w ramach działania „Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne” PROW 2014–2020 pochodzących z budżetu państwa i budżetu UE.

Rozporządzenie nie spowoduje zmniejszenia dochodów budżetu państwa.

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na budżety jednostek samorządu terytorialnego i pozostałych jednostek sektora finansów publicznych.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł,	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i	0	0	0	0	0	0	0

ceny stałe z ..... r.)	średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	(dodaj/usuń)							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie dużych przedsiębiorców.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wejście w życie przepisów projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, a zwłaszcza na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.						
	Beneficjenci (rolnicy)	Rozwiązania zawarte w niniejszym projekcie rozporządzenia będą sprzyjały podejmowaniu nowych zobowiązań w ramach Działania i dalszej realizacji podjętych zobowiązań.						
	Osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Wejście w życie przepisów rozporządzenia nie będzie miało wpływu na osoby niepełnosprawne i osoby starsze.						
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane rozporządzenie nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej, zatem nie jest wymagana odrębna ocena w tym zakresie.							
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu								
♣ nie dotyczy								
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).				☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy				
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:				

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.		☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
<p>Komentarz:</p> <p>W projektowanym rozporządzeniu proponuje się wprowadzenie zmian, które nie wpływają na zmianę obciążeń regulacyjnych.</p>		
9. Wpływ na rynek pracy		
Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało zasadniczego wpływu na rynek pracy.		
10. Wpływ na pozostałe obszary		
☒ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	<p>Przewiduje się, że zmiany przewidziane w projektowanym rozporządzeniu będą sprzyjały podejmowaniu i realizacji zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, których celem jest promowanie gospodarowania w sposób prośrodowiskowy.</p> <p>Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na pozostałe obszary.</p>	
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego		
Oczekuje się, że wejście w życie projektowanych przepisów rozporządzenia przyczyni się do rozwiązania problemów wskazanych w pkt 1 OSR.		
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?		
Monitorowanie i ocena efektów wdrażania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, w tym przedmiotowego działania, jest realizowana poprzez określone w PROW 2014–2020 wskaźniki produktu i rezultatu. Ewaluacja prowadzona będzie zgodnie z zawartym w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 Planem Ewaluacji.		
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)		
brak		

Opracowano w Departamencie

Klimatu i Środowiska

Akceptuję:

Zatwierdzam: